

ÖYKÜ

KUM FIRTINASI

Ceren Boğaç

Kırmızı buz çiçekleri, yeşil kristalleri andıran gövdeleriyle kuşattıkları bodur tepenin üzerinde ısıldarken, Hasan vizörden gözünü kaldırıp çalılığın kumsal ile birleşen yamacına taş örgüsü duvarıyla yaslanmış barın çatısını fark etti. “Kutlama burada olmalı” diye geçirip içinden, hududundaki ormanlık alandan kamufle fakat denizden aşikâr bu küçük yapıya doğru ilerledi. Son cemre toprağa düşeli iki hafta olmasına rağmen havada asılı kurşuni soğuk halâ dağılmamıştı. Balık sırtı beyaz kazağının üzerinden onu saran kahverengi atkısını boynuna bir tur daha doladı. Farklı yüksekliklerde dizilmiş kumtaşı basamaklardan, kamusal kullanımı mekân sahibinin mahremiyeti ile sınırlı bu taş yapıya ahşap kolonlar ve beşik çatı ile iliştirilmiş yarı açık alana indi.

Güneş henüz ufku altına inmemiş, deniz lacivertten griye dönmemişti. Bir süredir birlikte çalıştığı yayın ekibi çoktan gelmiş ve bağımsız çıkarmayı başardıkları gazetenin ilk sayısının kutla-

ması başlamıştı. Bardan kendine bir kadeh Jägermeister alıp arkadaşlarının yanına geçti. Polifonik fakat ahenksiz bir seda içinde bir süre konuşulanları duymadı. Gurup zamanı, bakır renkli kuru sis gibi kalabalığın içinde dağılıp yerini karanlığa bıraktığında, sesler azaldı. Sesler azaldıkça sözcükler anlaşılır olmuştu. Çokça politik mevzu ve günlük lâkırdılar arasında gazetenin sanat sayfasından sorumlu olan Yasemin, sözü Hasan’ın son sergisine getirdi: Ses/siz.

Hasan çektiği fotoğraflar hakkında konuşmayı sevmezdi. Akademi’den mezun olduğu zamanda beri -ki üzerinden otuz yıldan fazla geçmişti- eserlerine kendinden kattığı tek duygusal biçim kırmızı olmuştu. Son birkaç dakikadır karşıdaki masada ara ara göz göze geldiği kadının dudaklarındaki rujun rengine takılması da bundan dolaydı. Sez/siz onun beşinci kişisel sergisiydi. O, fotoğrafın lisansız bir andaç olduğunu ve anlamının zamana yayılan bir sessizlikten oluştuğunu biliyordu. Gerçekliğin izini bu kadar ortaya çıkarabilen başka sanat var mıydı? Üstelik sonsuz kez yeniden matbu yetisi varken. “Her şeye tâbi olmak ve dışında kalabilmek böyle bir şey...” diye geçirdi içinden.

Denizin tuz sesi parmaklarının ayazında titreşirken, hayatın alışık olduğu esmerliğini Jägermeister’in ilaç tadından yudumladı. Kalabalık artmıştı. Birkaç kişi konuşma yapmış, alkış sesleri kumsalı şekillendiren rüzgarla ileriye vurmuştu. Zaman, bulutlu bir kuyu gibiydi: olup biten her şey içine düşüyordu. Her hatıra da bu kuyuya bağlı, masadaki sohbet kordonlarıyla geri çekiliyordu. Protestolar anılıyordu. Doldukça boşalan barış görüşmeleri. Doğum günleri hatta. Nasıl da zordu bu adada insanın kendi krizalitini çatlatması. Araya başka ülkeler ve şehirler de bağlanıyordu. Savaşın ölü mevsiminin beşinci döngüsünde gittiği İstanbul’dan güzel anılar çekiyordu Hasan kuyudan. Ve dehşetli anılar: 12 Eylül Darbesi’nin kara kanı. Göğüs yaran bu coğrafyaya karılmış düşünceler arasında bir an herkes kaybolmuştu. Havayı delen anılar müzik sesiyle kuyuya atılıp, gece yeniden alkışlarla dikildiğinde, uzaktan Mert’i gördü. Kalp kabuğunu kıran depremler geçeli çok olmuştu ama orada duran yara aynıydı. Ona kırgın mıydı? Hayır. Kadim sızı, her bedende daha çok nemlenmiş, kurumamıştı sadece. Hasan donan bu sepya rengi karenin içinden sahile doğru yürüyüp gitti. Aydınlığın azalıp zifir ile buluştuğu

verde kuma oturdu. Sağ yanında bir gölgenin kılmıltısını fark etti aniden.

Kırmızı: Aşk, savaş, erotizm, devrim, kan ve hayat. Gökkuşağının en kısa dalgası, denizin emip geceye bağladığı o sıcak renk, birazdan dökülecek tüm sözcükleri kusursuz bir simetriyle çerçeveler gibi dudaklarında parlıyordu. Suyun derinliğine yerleşmiş yüz yıllık kayadan kopan tek bir granül, rüzgârın Akdeniz'e kondurduğu bir öpücükle yalıtışlarını aşarak yıldızların terk ettiği bu kumsala taşındı. Hayatı soldan kavramaya alışmış ellerinin ince deliğinden, yüzlerce başka kum tanesi ile akıttı o granülü. Zamanı ölçmek için değil, tanenin akış hızına göre içinden damlayan sözcüklerden birini yakalayabilmek içindi bu devinim. Yarı karanlığın içinde bir gölgenin sol yanına gelip oturduğunu gördü Vera. O'ydu işte. Hiçbir tesadüf tek seferlik olamazdı. Hiç düşünmeden ona döndü, kırmızı dudakları aralandı ve:

"Hasan" dedi boğuk bir sesle... "Hasan... sensin değil mi?"

Elli metre uzakta kalan kalabalığın müzik, içki ve dansla harmanlanan tantanası, akortsuz davul gibi sahili inletiyordu. Hasan'ın afalladığını gördü. Omuz hizasına dökülen dalgalı buz beyazı platin saçlarını, pembe poplin kazağının içinden çıkartıp geceye savurdu. Hasan kuma oturmadan önce onu fark etmemişti. Yaranın akli bazen kadife bir perde örerd hayata aranız, zahir görünmez olurdu. Bir seri kimyasal tepkimeyle oluşan alev gibi, loşlukta dalgalanan kırmızı dudaklarıyla kumların üzerinde kayarak daha da yakınına geldi Vera ve:

"Otuz beş yıl geçti fakat gözlerin... Paramal'da, hatırlıyor musun? Harekât sırasında, hepimiz oradaydık. Çadırlarda... Gözlerin... hiç değişmemiş. Sensin değil mi? Hasan?" diye devrile devrile içinden düşen cümlelerle devam etti.

Gökyüzü nehirlerinin akıntısıyla büyüyen kor gibi, yangına dönüştü Vera'nın sözleri. Çocukluğunun korku coğrafyasına biletini kendi kesmişti. İçi köz, dışı ince buz billûru savaş yıllarının izleri sızladı içinde. Bedeni başka, tini başkayken belleğine kazınanlar, başı sonu akla gelmeden, orta yerinden tutturulmuş bir şarkı gibiydi. "Her şey benim suçum muydu gerçekten?" diye sorarken buldu kendini yıllar sonra. Kimse bilmeden genç

kızlığını içinde yaşadığı ortaokul yıllarında ne çok kırmışlardı onu -en çok da o kumral saçlı ve gür sesiyle sınıfı okuduğu şiirlerle inleyen zalim oğlan:

"Bir gölün dibinde gümüş kakma bir sandıktı kapağını açtım içinde genç bir kadın uyuyor camdan kuşların arasında saçları saman sarısı kirpikleri mavi yıllardır böyle derin uykulara dalmışlığı yoktu "

Öfkenin paslı kilidini çocukluğun yasıyla öğütmüş ve bir gün, kumral oğlanın bariton nefesli nefreti, gül dikenini dişlemiş gibi içini lime lime etmişti. "Savaş çıksa da hepimiz ölsek!" diye bağırıyordu Vera okul avlusunda.

Evin ayrılık, ayrılığın ise her şeyi geride bırakmak olduğu ertesi günün sabahında, "birkaç saate köyümüze geri döneceğiz, korkma" diyerek, o Mutlu Vadi'ye götürmüştü nenesi onu. Limasol'un sarhoş bağları şahitti, ağlamıştı adı henüz Vera olmayan o ergen kız toprak yol boyunca. "Savaş benim yüzümden mi çıktı?" diye hıçkırıyordu yazın volkanik kışa dönüştüğü Temmuz ortasında. Önce tozun dumana karıştığı bir kuyrukta beklemiş, sonra saçlarının dalgasından kokuşmuş çime vuran yorgunlukla yere yığılmış ve bedduanın acı tadında kendisine verilmiş bisküviyi çiğnemmişti. Kuris nehir havzasının batı yakasında, Kourion tepesinin eteklerinde salınan Piskobu'nun kıyıları karanlığı örtünürken, annesi, babası, ablası ve abisi ancak varabilmişti yanlarına. Gök kürede hilal azalırken, yaşı on dörttü Vera'nın. Aynaya baktığında kendini göremediği o zamanlarda ne harekât ne de tek kişilik çadıra sığdırabildikleri hayatı umursamıştı. O Mutlu Vadi'de, çağırıldığı lanetin pişmanlık bisküvilerini süte batırmış, kuyruk yağından yapılmış kara çorbayı şikâyet etmeden içmişti. Kaçmak için sığındıkları koyak dolup taşınca, az ötedeki orman kampına yerleşmişlerdi. Bu korku panayırı içinde, Hasan'ı ilk kez orada görmüştü. Geride bıraktıkları evden hiçbir şey alamadığı için, uzun yıllardır buluşmamıştı bu hatıralarla. Oysa bu akşam, kamp hududunun sonundaki çadırın dış tentesinin aralığında, boynunda asılı fotoğraf makinesi ve dumanlı gözlerini tamamlayan ipek kirpikleriyle ilk kez gördüğü oğlan, gelip oturmuştu yanı başına. Zaman kumda uykuya dalmıştı sanki. Dalgaların üzerinde bükülen mehtap mazinin eğri büğrü yolunu aydınlatmıştı. Hasan kalbinden boşanan

terin ayaklarının altından akıp, denize karıştığını duyumsadı. Gözlerini Vera'ya kenetleyip: "Mustafa?" diye sordu gecenin nemine tutulan utangaç sesiyle. Bitimsiz kederin yitirilmiş toprağına elleriyle kazdığı siperin içine, siyah dalgali saçlı ergen bir çocuk atladı o an: Bir gece önce Paramal Orman Kampı'na gelip tam karşılıklarına kondurdukları çadırlarıyla ilk kez varlığından haberdar olduğu uzak bir akraba, annesinin üvey kardeşinin küçük oğlu, zihni gibi dalgali saçlı Mustafa. Çocukların toprak, büyüklerinse rutubet ve ıstırap koktuğu o ayların hatırası içine tünedi Hasan'ın. "Köy düştü" haberiyle, günler sonra toplandıkları o tıksık tıksık sinema salonundan dışarıya çıkartıldıklarında, karşıdan parlayan beton yeniden gözlerini yaktı. Önce çocuklar, kadınlar ve yaşlılar, sonra yetişkin erkeklerin toplandığı kampta ne çok yağmur girmişti uykularına, çadırın diğer ucundan sel olup çıkmıştı. Sabır yiyecekleri çoğaltmamış, battaniyeler geceleri ısıtmamış, birlikte büyüttükleri siperde saklansalar da su baskınlarına güçleri yetmemişti. Sığınak tuttıkları sinemadan akşamları gizlice kaçıp suladığı kadife çiçeklerini özlemişti en çok Hasan. Nasıl da özenle ekmişti onları bir daha geri dönemedikleri evin bahçesine. O çiçekleri soldurdukları için bir daha evi olmamıştı. Son üzümün sırasında çocukluğunu da yudumladığında, başı bir daha bulutlara değmemişti. Köhne bedenlerin ölümünü görmüştü orada. Bir delikanlının ateşten ellerinde kalbi titremiş, acının paylaşılmadığını ilk kez orada öğrenmişti. Piskobu'da çürüyen arabalar, arabaların içinde çeyizler, çeyizlerde sararan umutları geride bırakmıştı Hasan. Mustafa'nın gerçekte Vera olduğunu o zamanlar anlamamıştı.

"Mustafa... Bu ismi duymayalı uzun zaman oldu." diye karşılık verdi Vera. "Adım uzun zamandır Vera benim."

Hasan gülümsedi. "Vera..." dedi, "Nasıl da tanıdın beni!"

Olmayacak duanın köşesine kondurulmuş gibi kampın en ucunda, kışın kuru soğukunda titreyen çadıra zar zor sığan pirinç karyolada beş kişi yattıkları günlerin birinde, çoluk çocuk herkesi karanlığın dehlizinden geçirip, Hasan'ın babasının kamyonetine sıkıştırıldıkları tünü hiç unutamamıştı Vera. O gece acılarını sürüp geçtikleri yoldaki bir barikata takılmış, sadece Hasan'ın annesinin ve Vera'nın babasının anladığı o dilde,

gün yüzlerine vuruncaya dek faşizmin kükremesini duymuşlardı. İki ergen çocuk getirildikleri karakolda korkudan birbirlerine sokulmuş, o sabah kanatları kırılmış, sonrasında uçmayı öğrenmişti. Kurşuna dizilmekten eski bir komşunun hatırina kurtulmuş, hayatlarında ilk kez uçağa binecekleri Ocak sonuna kadar Paramal kampına geri gönderilmişlerdi.

Vera'nın anlattığı bu hatıra, Hasan'ın bellek kuyusunda toprağa gömülüydü sanki. Zaman zaman, tadını asla unutamadığı o bisküvilerin boş teneke kutularıyla çadıra su taşırken kestiği parmaklarının acısını duyar, annesinden geriye kalan bir çift gözlüğün buğusundan, orada çektiği birkaç fotoğraf karesine bakardı. Başka da bir şey çıkmazdı geçmişin kuyusundan. Sınırın öte yakasında bıraktığı anıların yerine önce İstanbul'u sonra da Mert'i koymuştu Hasan. Vera ise bir yolunu bulup kaçtıkları İngiltere'den geri dönmemiş, yıllarca Avrupa'da şehirler gezip, bedenini değil, dünyasını da evirtmişti. Uzun bir süre ne maşeri ne mahrem bir kadın olabilmiş, cinsiyet hoşnutsuzluğunu, sülale arbedelerini, dil zamirlerini aşıp, bir kuru temizleme dükkânında yaş almıştı. Son birkaç yıldır daha sık ziyaret ettiği Ada'da yeni dostluklar kurmuş, yerel gazetelerde ilk gençlik yıllarının öykülerini yazmaya başlamış, doğduğu yere -o kamptaki herkes gibi- bir daha geri dönememiş, dolayısıyla kök coğrafyası tek kalbi olmuştu.

"Biliyor musun Hasan" dedi Vera, "...haya-ta tutunmaya çalıştığımız o zamanlar, şimdi tuhaf gelse de düşündüğüm tek şey senin de benim gibi olup olmadığındı. Bazen bana baktığında, gerçek beni gördüğünü hissederdim. Bu sebepten gözlerini hiç unutmadım."

Geceyi aşan ince bir sohbet o yılların elemi ni örselerken, aniden esen rüzgârla kum dep-reşip, üzerine çöken zamanı silkelemek ister gibi şaha kalktı. Hasan yerinden sıçrayıp Vera'yı ellerinden tutarak oturdukları yerden kaldırdı. Kumun hayatı tekrardan şekillendirdiği o seher vakti koşarak, sahilde sabahlamış başkalarıyla, taş yapıya sığındılar.

"Sadece kum..." dedi Hasan.

"Biliyorum." dedi Vera, gün ağarırken üzeri-ne çömeldikleri traverten zeminde Hasan'a soku-larak.